

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/20/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6219201685
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dušan Ďurian
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6219201685.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Dušana Ďuriana a sudcov JUDr. Zity Nagypálovej a JUDr. Ľubomíra Šablu, ako členov senátu, v spore žalobkyne A. B., C. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom v E., F. XXX, zastúpenej JUDr. Petrom Ďuricom, advokátom so sídlom vo Veľkom Krtíši, SNP č. 25, proti žalovanému B. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom v E., F. XXX, v skutočnosti bytom v E., F. XXX, zastúpenému JUDr. Pavlom Halajom, advokátom so sídlom v Revúcej, Námestie Slobody č. 2, o odstránenie plotu, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš (v súčasnosti Okresný súd Lučenec, pracovisko Veľký Krtíš) č.k. 2C/39/2019-404 zo dňa 20.10.2022 (v súčasnosti sp. zn. VK-2C/39/2019), ako súdu prvej inštancie, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **m e n í** tak, že žalovaný je **p o v i n n ý** odstránením pletivového plotu so zabetónovanými stĺpkami vypratať pozemok parc. č. H. XXX/XX (zastavaná plocha a nádvorie) o výmere 405 m² vedený na Okresnom úrade Veľký Krtíš, katastrálny odbor, na LV č. XXX pre katastrálne územie E., do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalovaný je **p o v i n n ý** nahradiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 100 %, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov konania žalobkyne.

o d ô v o d n e n i e :

1. Stručný obsah napadnutého rozhodnutia (§ 393 ods. 2 prvá veta prvá rubrika Civilného sporového poriadku; ďalej len „C.s.p.“).

1.1 Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť vypratať parcelu I. F. XXX/XX zastavaná plocha a nádvorie o výmere 405 m² vedenú na Okresnom úrade, odbore katastrálnom, J. H. na LV č. XXX pre obec a k.ú. E. a to v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku (prvý výrok) a žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (druhý výrok).

1.2 Súd prvej inštancie pri rozhodovaní vychádzal zo skutkového stavu zisteného vykonaným dokazovaním, podľa ktorého „v zmysle LV č. XX je žalobkyňa okrem iného vedená ako výlučná vlastníčka pozemku parc. č. H. XXX/X (vinica) o výmere 289 m² a v zmysle LV č. XXX ako výlučná vlastníčka pozemku parc. č. H. XXX/XX (zastavaná plocha a nádvorie) o výmere 405 m², ktoré pozemky sa nachádzajú v obci a k.ú. E.; z LV č. XXX vyplýva, že žalovaný je vedený ako výlučný vlastník pozemku parc. č. H. XXX/XX (zastavaná plocha a nádvoria) o výmere 180 m², na ktorom sa nachádza rodinný dom súp. č. XXX; žalobkyňa výzvou zo dňa 03.06.2019 vyzvala žalovaného na odstránenie oplotenia, ktoré sa nachádza na jej pozemku v zmysle LV č. XXX na parc. č. H. XXX/XX druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie s tým, že mu zaslala výpis z geometrického plánu č. 47582939-27/2019 a výpis LV č. XXX; žalobkyňa vyzvala žalovaného na odstránenie oplotenia v lehote 14 dní odo dňa prevzatia tejto výzvy; podaním zo dňa 25.06.2019 sa žalobkyňa obrátila na K. E., ako príslušný stavebný úrad o

prešetrenie a vydanie stanoviska k jej sporu so žalovaným o odstránenie oplotenia, ktoré sa nachádza na jej pozemku v zmysle LV č. XXX na parc. č. H. XXX/XX druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie; Obec E. vo svojom podaní žiada o prešetrenie - stanovisko dňa 09.08.2019 okrem iného uviedla, že na základe ohliadky stavebného úradu odporúča žalobkyni, aby vec riešila vypratáním stavby (oplotenia) z jej pozemku súdnou cestou; po zrušení veci krajským súdom bol právny zástupca žalobkyne vyzvaný, aby v zmysle uznesenia krajského súdu č.k. 17Co/62/2020-161 zo dňa 28.10.2020 podľa § 150 ods. 2 CSP súdu oznámil, či sa sporné oplotenie nachádza na pozemku parc.č. H. XXX/XX na LV č. XXX pre k.ú. E. alebo aj na pozemku parc.č. H. XXX/X na LV č. XX pre k.ú. E.; zároveň bol vyzvaný, aby uviedol ďalšie skutočnosti a označil dôkazy na preukázanie svojich tvrdení s tým, že na neskôr predložené a označené skutočnosti a dôkazy súd nemusí prihliadnuť; na základe tejto výzvy súdu doručil dňa 25.02.2021 podanie, v ktorom uviedol, že sporné oplotenie sa nachádza na pozemku parc. č. H. XXX/XX na LV č. XXX pre k.ú. E.; ďalej uviedol, že podľa geometrického plánu č. 47582839-27/2019 na zameranie pozemkov p.č. XXX/X a XXX/XX zo dňa 12.03.2019 vyhotoviteľ L. B. M. úradne overený pod č. 79/2019 dňa 27.03.2019 je zakreslený jestvujúci „sporný“ plot červenou čiarou; jestvujúci „sporný“ plot zakreslený červenou čiarou oddeľuje od pozemku parc. č. H. XXX/XX na LV č. XXX pre k. ú. E. trojmetrový pás pozemku (3 m x 22,50 m), ktorý na základe dohody OSU č. RII 21/88 zo dňa 20.01.1988 vlastní žalobkyňa, pretože predmetnou dohodou jej bol pridelený pozemok o výmere 405 m² (rozmery 18 m x 22,50 m), pričom v súčasnosti práve pozemok parc. č. H. XXX/XX vo vlastníctve žalobkyne má rozmery 15 m x 22,50 m; poukázal na dôležitú skutočnosť, že na základe Dohody OSU č. R II 19/88 zo dňa 18.01.1988 bol žalovanému pridelený pozemok parc. č. H. XXX/XX na LV č. XXX pre k.ú. E. o výmere 405 m² (rozmery 18 m x 22,50 m), ale v súčasnosti tento predmetný pozemok parc. č. H. XXX/XX má rozmery 21 m x 22,50 m; napriek tomu, že tieto pozemky majú mať podľa predmetných nadobúdacích titulov konštantnú šírku 18 m, podľa predmetného GP č. 47582839-27/2019 práve parc. č. H. XXX/XX vo vlastníctve žalobkyne má šírku len 15 m a parc. č. H. XXX/XX, ktorá bola pridelená žalovanému, má šírku 21 m; právny zástupca žalovaného na pojednávaní uviedol, že pokiaľ by aj bolo došlo k tomu, že by nejakým spôsobom právní predchodcovia žalovaného k tejto časti parcely, z ktorej žiada odstrániť plot, stratili vlastníctvo, museli ho následne nadobudnúť do vlastníctva naspäť a v tejto časti došlo k vydržaniu; právny zástupca žalobkyne uviedol, že podľa jeho názoru žalovaný nepreukázal žiadny titul, na základe ktorého by sa dala konštatovať dobromyseľnosť držby; samotné oplotenie pozemku vo väčšej rozlohe nie je titulom, na základe ktorého sa žalovaný mohol domnievať, že nadobudol vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti, prípadne že je dobromyseľný držiteľ; poukázal na to, že žalovaný disponuje titulom k nadobudnutiu pozemku o veľkosti cca 405 m² (rozmery 18 m x 22,50 m), reálne však disponuje pozemkom vo veľkosti 21 m x 22,50 m = 472,5 m²; žalovaný sa domnieva, že nadobudol vydržaním od žalobkyni trojmetrový pás pozemku (3 m x 22,50 m) z parc. č. H. XXX/XX na LV č. XXX pre k.ú. E., ktorá je v jej vlastníctve, v predmetnom spore však neuviedol žiaden titul, na základe ktorého by sa mohol domnievať, že je vlastníkom, resp. dobromyseľným držiteľom predmetnej nehnuteľnosti; v súvislosti s posudzovaním dobromyseľnosti držiteľa nehnuteľnosti poukazuje na to, že v Dohode OSU č. R II 19/88 zo dňa 18.01.1988 bolo presne uvedené, že nadobudol pozemok vo výmere 405 m² (rozmery 18 m x 22,50 m), pričom nenastala žiadna okolnosť, ktorá by ho oprávňovala domnievať sa, že nadobudol ďalšiu výmeru pôdy; za takúto okolnosť nemožno považovať ani skutočnosť, že väčšia výmera pozemku parc. č. H. XXX/XX na LV č. XXX pre k.ú. E. bola oplotená; podľa jeho názoru samotná dlhodobá držba nehnuteľnosti žalovaným bez toho, že by bola preukázaná skutočnosť, ktorá mohla v ňom vyvolať presvedčenie, že sa stal vlastníkom nehnuteľnosti, nepostačuje pre ustálenie splnenia podmienok nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním; zo záznamu o predbežnej dohode spísaného dňa 30.07.1986 na G. J. E. vyplýva, že sa navrhuje vykúpiť (okrem iných) od E. B. (manžel žalobkyne) LV č. XX parc. č. N. XXX/X diel a/ vo výmere 228 m² od G. B. (otec žalovaného) podiel 1/2 LV č. XX parc. č. N. XXX/X, G. G., C. D. (matka žalovaného) podiel 1/2 z tej istej parcely ako u B. G. diel b/ vo výmere 67 m², a diel c/ vo výmere 405 m²; z vyjadrenia vlastníkov vyplynulo, že E. B. s výkupom pozemku s parc. č. N. XXX/X vo výmere 338 m² nesúhlasí z dôvodov, že na zostávajúcu časť pozemku nebude mať prístup; G. B. a manž. G. C. D. s vytvorením jedného stavebného pozemku z parc. č. XXX/X vo výmere 405 m² súhlasia, uvedený pozemok mienia odovzdať synovi na účely výstavby rodinného domu, s výkupom ďalších podielov vo výmere 67 m² a 405 m² nesúhlasia; z rozhodnutia MNV odboru hospodársko-správneho J. F. zo dňa 10.09.1986 číslo XXX/XX vyplýva, že boli vyvlastnené pozemky rodičom žalovaného B. G. a G. G. C. D. na LV č. XX parc. č. XXX/X diel b/ vo výmere 67 m², diel c/ vo výmere 405 m², diel c/ vo výmere 405 m²; zo správy Štátneho archívu v Banskej Bystrici zo dňa 12.02.2020 vyplýva, že v archíve sa nenachádza dokument o náhrade, resp. o prevzatí náhrady za vyvlastnené pozemky, našiel sa len v registri spisov Nšn (nejasné podania) záznam ohľadom zloženia sumy 3.508,- predmet manželja G.; z kúpnej zmluvy uzavretej dňa 7.10.1996 medzi K. E. a B. G. vyplýva,

že tento kúpil od predávajúceho K. E. pozemok parc.č. XXX/XX zastavaná plocha o výmere 405 m² v celosti na LV č. XXX; z rozhodnutia ONV odbor územného plánovania Veľký Krtíš zo dňa 25.04.1981 č.j. XXXX/XX-X súd zistil, že tento vydal územné rozhodnutie o umiestnení stavby, t.j. 11 stavebných pozemkov v obci E.; z geometrického plánu vyhotoveného Geodéziou Lučenec (p. C.) dňa 11.07.1984 vyplýva, že pozemky mali mať výmeru 18 m x 22,50 m; z rozhodnutia o zriadení práva osobného užívania pozemku zo dňa 18.01.1988 vyplýva, že žalovanému bolo zriadené právo osobného užívania pozemku v k.ú E. N. XXX/XX zastavaná plocha o výmere 405 m²; zo stavebného povolenia vydaného žalovanému súd okrem iného zistil, že stavba bude umiestnená vo vzdialenosti 2 m od pravej hranice pozemku; z geometrického plánu vypracovaného L. M. J. H. p. E. L.) vyplýva, že boli vytvorené na mieste samom pozemky v šírke 18 metrov, pričom v prírode má pozemok žalobkyne šírku 15 metrov“ (bod 19 odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie); v rámci zisťovania skutkového stavu veci vykonal súd prvej inštancie ohliadku na mieste samom zo dňa 07.04.2022 a zistil, že „sporné oplotenie má dĺžku cca 22 m a výšku 1,80 až 2 metre, do zeme sú zabetónované betónové stĺpy a je na nich natiahnuté pletivo, ktoré je zhrdzavené“; súčasne na ohliadke bol vypočítaný ako svedok O. P., ktorý uviedol, že „užívacia hranica sa nezhoduje s mapovou; pôvodný náčrt z roku 1984 súhlasí s novým náčrtom; náčrt z roku 1984 robil pán C. v čase, keď sa rozčleňovali pozemky; geometrický plán z roku 2021 bol vypracovaný na zameranie novostavby bez riešenia hraníc pozemkov; kolíkovalo sa na základe podrobného merania“; svedok E. L. uviedol, že „nie je súlad užívacej a mapovej hranice, katastrálna mapa vykazuje odskok; pozemok žalobkyne má 15 m x 22,50 m; dom žalovaného bol osadený 2 m od hranice pozemku“; svedok A. D. uviedol, že „v tejto časti býva od roku 2003, keď tam prišiel, predmetný plot tam už stál a každý zo žalovaných užíval pozemky oddelené týmto plotom“ (bod 17 odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie).

1.3 Podľa právneho posúdenia veci zo strany súdu prvej inštancie:

(1) „žalobkyňa sa domáha ochrany svojho vlastníckeho práva v zmysle ustanovenia § 126 Občianskeho zákonníka; žalobkyňa preukázala svoju aktívnu legitimitáciu sporu, nakoľko preukázala, že je vlastníčkou spornej časti pozemku; pokiaľ sa v minulosti zameriavali stavebné pozemky, tieto mali mať, ako to vyplýva z geometrického plánu vyhotoveného Geodéziou Lučenec (p. C.) dňa 11.07.1984 (č.l. 312 spisu) výmeru 18 m x 22,50 m; na základe dohody o zriadení osobného užívania pozemku zo dňa 18.01.1988 (č.l. 306 spisu) bol žalovanému pridelený pozemok o výmere 405 m², ale v zmysle geometrického plánu vypracovaného L. M. J. H. E. L. (č.l. 321-322 spisu) má tento pozemok 21 m x 22,50 m; je teda nesporné, že pokiaľ pozemky mali mať šírku 18 m, pozemok žalobkyne má len 15 m“;

(2) „pokiaľ žalovaný poukazoval na ustanovenie § 108 a § 116 v tom čase účinného stavebného zákona, nepreukázal, že by si jeho právni predchodcovia podali žiadosť na zrušenie vyvlastnenia a že by takejto žiadosti bolo vyhovené; do spisu bolo predložené rozhodnutie o vyvlastnení (č.l. 310 spisu), z ktorého vyplýva, že náhrada bola určená pre oboch rodičov žalovaného spolu vo výške 3.508,- Kčs; v archíve sa síce nenašiel listinný doklad o prevzatí náhrady za vyvlastnené pozemky, avšak záverečný odsek správy z archívu (č.l. 277 spisu) nasvedčuje tomu, že suma 3.508,- Kč bola v prospech rodičov zložená do úschovy; súd sa stotožňuje aj s tým, čo uviedol právny zástupca žalobkyne v podaní zo dňa 28.06.2021 (č.l. 299-303 spisu), že z geometrického plánu vyhotoveného Geodéziou n.p. Žilina (p. C.) vyplýva, že z parcely XXX/X o výmere 3963 m² sa oddelili diel b/ o výmere 67 m², ktorý bol pričlenený k p.č. XXX/XX o výmere 338 m², ktorá bola odčlenená od p.č. N. XXX/X, kde novovytvorená parcela N. XXX/XX má výmeru 405 m²; o tom, že k vyvlastneniu došlo svedčí aj to, že diel d/ p.č. XXX/XX o výmere 405 m² (ktorý bol súčasťou vyvlastnenia) si žalovaný kúpil od K. E. (kúpna zmluva č.l. 308 spisu)“;

(3.1) „vo vzťahu k prejednávanej právnej veci podľa tvrdenia žalovaného užívali predmetnú časť pozemku ešte jeho rodičia, keď bol chlapec, nešpecifikoval rok; súd poukazuje na to, že Občiansky zákonník zákon č. 141/1950 Zb. v prípade vydržania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vyžadoval uplynutie 10-ročnej vydržacej doby; je zrejmé, že v období kedy bol žalovaný chlapec, už bol účinný Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb., ktorý vydržanie vôbec neupravoval; z uvedeného dôvodu bolo potrebné vychádzať z toho, že po 01.04.1964 nebolo možné vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nadobudnúť vydržaním; až novela Občianskeho zákonníka (zákon č. 131/1982 Zb.), účinná od 01.04.1983, opätovne vrátila inštitút vydržania do Občianskeho zákonníka, hoci vo výrazne obmedzenej podobe (možnosť vydržania obmedzila len na fyzické osoby, keď toto právo nepriznala aj právnickým osobám, tiež zúžila okruh hnutelných i nehnuteľných vecí, ku ktorým bolo možné nadobudnúť vlastníctvo vydržaním); novela Občianskeho zákonníka (zákon č. 509/1991 Zb.) účinná od 01.01.1992 obnovila tradičné poňatie inštitútu vydržania v slovenskom právnom poriadku; z hľadiska plynutia vydržacej doby potom žalovaný mohol nadobudnúť vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam vydržaním podľa Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 01.01.1992; podľa platnej občianskoprávnej úpravy sa

oprávnený držiteľ stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu desiatich rokov; do doby, počas ktorej mal oprávnený držiteľ vec v držbe, je potrebné započítať aj držbu vykonanú pred 01.01.1992; nemožno totiž prehliadnuť, že už držba na základe § 132a ods. 1 zákona č. 131/1982 Zb. bola všeobecne prípustná bez akéhokoľvek obmedzenia; nová právna úprava (zákon č. 509/1991 Zb.) držbu uskutočňovanú do 31.12.1991 nekvalifikuje odlišne, len ju započítava do dĺžky nevyhnutnej vydržacej doby; pričom však účinky súhrnnej právnej skutočnosti mohli nastať najskôr 01.01.1992 (rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo 80/2001 zo dňa 30.10.2001); predmetná novela teda umožnila započítanie nepretržitej držby vykonávanej aj pred 01.01.1992, ak teda držiteľ pozemku (t.j. ten, kto s pozemkom nakladal ako s vlastným) splnil k 01.01.1992 podmienku nepretržitej držby trvajúcej po dobu desať rokov, a zároveň bol držiteľom oprávneným (t.j. bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu pozemok patrí), nadobudol k tomuto dňu vlastnícke právo k pozemku vydržaním; z citovaných ustanovení zákona vyplýva, že posúdenie či je držiteľ dobromyseľný alebo nie, je treba hodnotiť objektívne a nie iba zo subjektívneho hľadiska (osobného presvedčenia) samotnej strany sporu a treba brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej normálnej opatrnosti, ktorú možno s ohľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal resp. nemohol mať po celú vydržaciú dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec alebo právo patrí; dobrá viera zaniká v okamžiku, kedy sa držiteľ zoznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne museli vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec podľa práva patrí (rozsudok NS ČR sp. zn. 22Cdo/1253/1999 zo dňa 09.11.2000); z vyššie uvedeného prehľadu právnej úpravy vyplýva, že v priebehu celého rozhodného obdobia, kedy bolo vydržanie prípustné, sa na získanie vlastníckeho práva vyžadovalo naplnenie zákonom stanovených podmienok, a to existencia dobromyseľnej držby veci, uplynutie zákonom stanoveného času, v ktorom má oprávnený držiteľ vec v držbe, pri nehnuteľnostiach desať rokov a spôsobilosť predmetu vydržania; jedným z predpokladov vydržania je, že držba musí byť oprávnená; vo všeobecnosti pod oprávnenou držbou treba rozumieť faktické ovládanie veci, resp. vykonávanie práva spojené s vôľou nakladať s vecou ako so svojou v dobrej viere, že držiteľovi táto vec, resp. právo patrí; pri oprávnenej držbe musí byť teda splnená okrem iných aj podmienka dobrej viery držiteľa, že mu vec patrí; oprávnená držba predpokladá, že držiteľ je v dobrej viere, že mu vec alebo právo patrí a že je v tejto dobrej viere so zreteľom ku všetkým okolnostiam; uvedené podmienky pritom musia byť splnené súčasne; dobrá viera spočíva v presvedčení držiteľa, že je vlastníkom veci, ktorú drží, alebo subjektom práva, ktoré vykonáva, poprípade, že sú dané právne skutočnosti, ktoré majú za následok vznik vykonávaného práva, napriek tomu, že v skutočnosti tomu tak nie je; tvrdenie držiteľa o tom, že mu vec patrí musí byť preto podložené konkrétnymi objektívnymi okolnosťami, z ktorých sa dá usúdiť, že toto presvedčenie držiteľa bolo dôvodné“;

(3.2) „podľa názoru súdu žalovaný nepreukázal, že on, resp. jeho právni predchodcovia boli dobromyseľní; právni predchodcovia žalovaného si museli byť vedomí toho, že došlo k vyvlastneniu pozemkov, ako to vyplýva z predmetného rozhodnutia, pričom žalovaný nepreukázal, že by jeho právni predchodcovia (rodičia) požiadali o zrušenie rozhodnutia a že by takejto žiadosti bolo vyhovené; zrejme musel o tom vedieť aj samotný žalovaný, keďže pozemok (diel d/ p.č. XXX/XX o výmere 405 m²), ktorý bol tiež vyvlastnený, si od K. E. kúpil; takže keď tvrdí, že k vyvlastneniu nedošlo, nie je jasné prečo by tomu tak malo byť len vo vzťahu k spornej časti pozemku; nasvedčuje tomu aj výpoveď svedka B. B., ktorý pri svojom výsluchu potvrdil, že keď bol pomáhať na stavbe rodinného domu žalovanému, samotný žalovaný uviedol, že dom si stavia tak ďaleko od hranice pozemku kvôli tomu, že celá tá plocha nie je jeho; pokiaľ bola spochybňovaná vierohodnosť svedka, tento bol riadne poučený o následkoch krivej výpovede, pričom tá skutočnosť, že je kolegom žalobkyne a so žalovaným v súčasnej dobe nemá dobrý vzťah (v minulosti boli priateľmi) ešte nevzbudzuje pochybnosť o vierohodnosti jeho výpovede; v tomto smere súd poukazuje na to, že dôkazy vyhodnocuje podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti“;

(4) „vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti súd považoval žalobu za dôvodnú a v celom rozsahu jej vyhovel; žalovanému uložil povinnosť vypratáť parcelu CKN č. XXX/XX zastavaná plocha a nádvorie o výmere 405 m² vedenú na Okresnom úrade, odbore katastrálnom, J. H. na LV č. XXX pre obec a k.ú. E. a to v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku; geometrický plán (ohľadom veľkosti a polohy záberu parcely žalovaným) nemusí byť súčasťou rozsudku z dôvodu, že rozsah neoprávneného záberu možno konkretizovať aj v rámci výkonu exekúcie“; na základe uvedeného súd prvej inštancie žalobe žalobkyne vyhovel.

1.4 Súd prvej inštancie ťažiskovo rozhodol s poukazom na ustanovenie § 126 ods. 1 a § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka; o trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. a úspešnej žalobkyňi priznal proti žalovanému plnú náhradu trov konania.

2. Podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní (§ 393 ods. 2 prvá veta druhá rubrika C.s.p.).

2.1 Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalovaný prostredníctvom svojho právneho zástupcu včas odvolanie zo dňa 04.11.2022 (č.l. 415-416 spisu); rozsudok súdu prvej inštancie napadol v celom rozsahu; vyjadril názor, že napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p.); v podrobnostiach argumentoval, že:

(1) súd v napadnutom rozsudku uložil žalovanému povinnosť, ktorej uloženia sa žalobkyňa nedomáhala a nerozhodol o povinnosti, ktorú žalobkyňa jasne sformulovala a ktorej uloženia sa v súdnom konaní domáhala; v posudzovanom prípade súd nie je oprávnený odkloniť sa od žalobcom navrhovaného petitu takým spôsobom a v takom rozsahu, ako to učinil súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom; podstatou sporu bol žalobný návrh žalobkyne, ktorá tvrdiac, že je vlastníčkou pozemku parc. č. H. XXX/XX pre k.ú. E., sa voči žalovanému domáhala, aby tento na vlastné náklady odstránil plot, ktorý sa na tomto pozemku nachádza;

(2) žalovaný sa v spore bránil jednak tvrdením, že žalobkyňa nie je vlastníčkou celého pozemku parc. č. H. XXX/XX, nakoľko časť tohto pozemku vymedzená plotom a hranicou pozemku parc. č. H. XXX/XX patrí žalovanému a jednak tvrdením, že sporný plot bol postavený žalovaným v súlade s právnymi predpismi na pozemku vo vlastníctve rodičov žalovaného v roku 1978 alebo 1979, a to na pôvodnej vlastníckej a užívacej hranici medzi susednými pozemkami, ktorá v minulosti nikdy nebola sporná;

(3) vo vzťahu k obrane žalovaného, že žalobkyňa (napriek formálnemu zápisu v katastri nehnuteľností) nie je vlastníčkou časti parcely H. XXX/XX sa žalobca bránil tým, že jeho rodičia pôvodne vlastnili veľký pozemok zapísaný na LV č. XX ako parcela N. XXX/X; časť tohto pozemku o výmere 405 m² bol odčlenený geometrickým plánom a bol odpredaný pre MNV s tým, že bolo dohodnuté, že bude žalovanému pridelený do osobného užívania na výstavbu rodinného domu; v súlade s touto dohodou bolo žalovanému následne zriadené právo osobného užívania parcely N. č. XXX/XX; rozhodnutie o zriadení práva osobného užívania pozemku N. XXX/XX bolo vydané 18.01.1988;

(4) rodičia žalovaného okrem odčlenenia tejto časti svojho pozemku nikdy nesúhlasili s tým, aby sa akákoľvek časť ich pozemku akokoľvek scudzila a nikdy ju ani nepredali; túto časť pozemku rodičia žalovaného prenechali žalovanému a žalovaný ho spoločne s pozemkom parc. č. H. XXX/XX vždy užíval a naďalej užíva ako jeden pozemok v tých hraniciach, ako boli v teréne reálne oddelené plotom z roku 1978-1979;

(5) žalobkyňa ako vlastníčka pozemku parc. č. H. XXX/XX zapísaného na LV č. XXX a ani nikto iný (ani jej manžel) nikdy v minulosti nenamietali, že by žalovaný užíval majetok, ktorý žalovanému, resp. jeho rodičom ako vlastníkovi nepatrí, či dokonca že užívam pozemok, ktorý patrí žalobkyňi;

(6) počas súdneho konania bolo zistené, že sporná časť pozemku bola rodičom žalovaného vyvlastnená, avšak rozhodnutie o vyvlastnení nebolo rodičom žalovaného (a ani žalovanému) doručené a rodičia žalovaného nikdy nedostali náhradu za toto vyvlastnenie;

(7) po smrti rodičov žalovaný naďalej pokračoval v nerušenom užívaní spornej časti nehnuteľnosti, na základe čoho sa žalovaný oprávnene domnieva, že pokiaľ skutočne došlo k prechodu vlastníckeho práva k spornému pozemku z rodičov žalovaného na štát na základe rozhodnutia o vyvlastnení, čo spochybňuje, potom toto vlastnícke právo nadobudli rodičia žalovaného, resp. žalovaní vydržaním v dôsledku dobromyseľnej držby trvajúcej do roku 2019;

(8) konajúci súd spochybnil dobromyseľnosť žalovaného poukazom na svedeckú výpoveď B. B., ktorý uviedol, že počas výstavby rodinného domu žalovaného (na pozemku parc. č. H. XXX/XX) počul, ako žalovaný na otázku, prečo stavia dom tak ďaleko od hranice pozemku uviedol, že celá plocha nie je jeho; ďalej uviedol, že si pamätá, že tam bol zabitý kolík, od ktorého sa to vymeriavalo; žalovaný poprel pravdivosť výpovede tohto svedka, poukázal na ich antagonistický vzťah a na fakt, že žalovaný si nevedel spomenúť na žiadne podrobnosti zo stavby, ani na mená žiadnych osôb, ktoré na stavbe mali byť, pamätal si však umiestnenie malého kolíka, ktorý sa nachádzal za plotom zo strany od ulice;

(9) i keby sme pripustili pravdivosť tejto výpovede, neprivedila pre žalobkyňu priaznivejšie hodnotenie skutkového stavu; v čase výstavby domu žalovaného obaja rodičia žalovaného žili a žalovaný bol v tom čase skutočne len vlastníkom parcely XXX/XX; sporný pozemok v tom čase ešte patril rodičom žalovaného, na ktorého následne prešiel dedením;

(10) odhliadnuc od vyššie uvedeného je potrebné uviesť, že v rozhodnutí o vyvlastnení sa nepredpokladá odplata za oplotenie stojace na časti vyvlastňovaného pozemku; pokiaľ by rozhodnutie o vyvlastnení skutočne nadobudlo právoplatnosť, žalovanému by prvýkrát vznikla ujma tým, že mu nebola poskytnutá žiadna náhrada za oplotenie (stavbu) postavenú na vyvlastňovanom pozemku;

(11) uloženiu povinnosti žalovanému odstrániť predmetný plot však platná právna úprava bráni i v prípade, že by žalobkyňa skutočne vlastnila celý pozemok parc. č. H. XXX/XX; podľa § 135c ods. 1 OZ, ak niekto zriadi stavbu na cudzom pozemku, hoci na to nemá právo, môže súd na návrh vlastníka pozemku rozhodnúť, že stavbu treba odstrániť na náklady toho, kto stavbu zriadil; v posudzovanom prípade plot nebol zriadený na cudzom pozemku, v čase jeho postavenia (1978, resp. 1979) bol bez akýchkoľvek pochybností postavený na pozemku vo vlastníctve rodičov žalovaného s ich súhlasom a to priamo žalovaným; napadnutým rozhodnutím, resp. vyhovením žalobe by tak bol žalovaný ako vlastník stavby (oplotenia) postihnutý druhýkrát; nielen že nedostal náhradu za oplotenie stojace na vyvlastňovanom pozemku, ale mali by mu vzniknúť ďalšie náklady tým, že toto oplotenie odstráni;

(12) súd prvej inštancie opomenul aplikovať ustanovenie § 3 ods. 1 OZ, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi; v tejto súvislosti je potrebné uviesť, že nadobudnutie pozemku parc. č. H. XXX/XX bolo nesporne špekulatívne; podľa rozhodnutia o zriadení práva osobného užívania pozemku N. XXX/XX bolo povinnosťou nadobúdateľov do dvoch rokov od nadobudnutia pozemku začať s výstavbou rodinného domu; nadobúdatelia v tom čase mali v osobnom užívaní rodinný dom a s výstavbou rodinného domu na pozemku parc. č. H. XXX/XX nezačali nikdy; časť tohto pozemku tvoril ešte pred niekoľkými rokmi vinohrad; pokiaľ by rodičia žalovaného, alebo žalovaný vedeli o vyvlastnení, v súlade s § 116 ods. 1 stavebného zákona, podľa ktorého, na žiadosť účastníka, ktorému bol pozemok alebo stavba vyvlastnená, zruší stavebný úrad úplne alebo čiastočne rozhodnutie o vyvlastnení pozemku so stavbou v osobnom vlastníctve, ak sa v určenej lehote nezačalo s užívaním pozemku na účel, na ktorý sa vyvlastnilo, by sa boli mohli domôcť zrušenia tohto rozhodnutia;

(13) na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu zamietol alebo, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2.2 Žalobkyňa vo vyjadrení zo dňa 12.01.2023 (č.l. 439-443 spisu) prostredníctvom svojho právneho zástupcu k odvolaniu uviedla, že nesúhlasí s odvolacou argumentáciou žalovaného, pretože odporuje skutkovému a právnemu stavu v prejednávanom spore; odvolacia argumentácia žalovaného neprekročila úroveň skutkových a právnych domniek a argumenty žalovaného nemajú oporu v konštantnej súdnej praxi vyšších súdnych autorít; v podrobnostiach argumentovala, že:

(1) predmet konania (obsah žaloby) nie je tvorený výlučne žalobným návrhom (petitom), ale aj rozhodujúcimi skutkovými tvrdeniami, t.j. opísaním skutkového deja; súd je viazaný petitom žaloby po obsahovej stránke, pričom petit je potrebné vykladať v súvislosti so skutkovými tvrdeniami žalobcu v spore; súd má skúmať celý obsah podanej žaloby, nielen samotný žalobný návrh (uznesenie NS SR sp. zn. 7Cdo/268/2019 zo dňa 25.11.2020); súd nepostupuje v rozpore so zákonom, ak použitím iných slov vyjadri vo výroku svojho rozhodnutia rovnaké práva a povinnosti, ktorých sa žalobca domáhal; iba súd rozhoduje o tom, ako bude formulovaný výrok jeho rozhodnutia a prípadným návrhom žalobcu na znenie výroku rozhodnutia nie je viazaný (rozsudok NS SR sp. zn. 5Cdo/254/2009 zo dňa 28.09.2010); aj podľa právnej teórie súd je viazaný obsahom žalobného petitu, nie jeho formuláciou; z týchto dôvodov nesúhlasila s názorom žalovaného, že súd prvej inštancie nerozhodol o povinnosti, uloženia ktorej sa žalobou domáhala;

(2) z dokazovania vyplynulo, že právní predchodcovia žalovaného (rodičia žalovaného) na základe rozhodnutia o vyvlastnení č. 584/86 zo dňa 10.09.1986 v spojení s geometrickým plánom č. 243-264-103/D-84 zo dňa 13.07.1984 stratili vlastnícke právo k časti pozemku parc. č. N. XXX/X o výmere 3963 m² na LV č. XX, z ktorého sa oddelil: diel b/ o výmere 67 m², diel c/ (parc. č. XXX/XX) o výmere 405 m² a diel d/ (parc. č. XXX/XX) o výmere 405 m², pričom podľa uvedeného geometrického plánu bol diel b/ o výmere 67 m² pričlenený k pozemku parc. č. N. XXX/XX o výmere 338 m², ktorý bol odčlenený od pozemku parc. č. N. XXX/X na LV č. XX pre k.ú. E. a po pričlenení mal novovytvorený pozemok parc. č. N. XXX/XX výmeru 405 m²; práve predmetný diel b/ o výmere 67 m², ktorý je súčasťou pozemku parc. č. H. XXX/XX na LV č. XXX vo vlastníctve žalobkyne je predmetom tohto sporu;

(3) listinnými dôkazmi bolo preukázané, že na základe dohody o zriadení práva osobného užívania pozemku č. R II 19/88 zo dňa 18.01.1988 s bývalým MNV registrovanej štátnym notárstvom dňa 21.01.1988 bolo žalovanému zriadené právo osobného užívania k pozemku parc. č. XXX/XX o výmere 405 m² (diel c/) a na základe kúpnej zmluvy zo dňa 07.10.1996 žalovaný od K. E. kúpil pozemok parc. č. XXX/XX o výmere 405 m² (diel d/);

(4) rozhodnutie o vyvlastnení a následné uzavretie dohody o zriadení práva osobného užívania pozemku a kúpnej zmluvy nasvedčujú uzročenie žalovaného s okolnosťou vyvlastnenia, pretože pri neexistencii vedomosti žalovaného o vyvlastnení by bolo uzavretie dohody a kúpnej zmluvy vysoko

nepravdepodobné až vylúčené; pri absencii dokladov o doručení rozhodnutia o vyvlastnení je pritom prípustné vyvlastnenie preukazovať aj za pomoci nepriamych dôkazov;

(5) žalovaný v odvolaní tvrdí, že pozemky parc. č. XXX/XX a parc. č. XXX/XX nadobudol od bývalého MNV J. F. a následne od K. E., pričom súčasne mal mať žalovaný vedomosť, že tieto pozemky sú vo vlastníctve jeho právnych predchodcov (nakoľko spochybňoval vyvlastnenie), čo možno považovať za krajne nelogické;

(6) pokiaľ žalovaný uviedol, že sporný plot bol postavený na pozemku jeho rodičov v roku 1978 alebo 1979 na pôvodnej vlastníckej a užívacej hranici medzi susednými pozemkami, na základe rozhodnutia o vyvlastnení zo dňa 10.09.1986 bol tento stav zrušený a predmetný plot prestal tvoriť hranicu pozemku;

(7) nie je pravdivé tvrdenie žalovaného, že časť pozemku parc. č. XXX/X jeho rodičov bola odpredaná MNV, pretože je to v rozpore s rozhodnutím o vyvlastnení č. 584/86 zo dňa 10.09.1986; pokiaľ žalovaný uviedol, že jeho rodičia nikdy nedostali náhradu za vyvlastnenie, z rozhodnutia o vyvlastnení vyplýva, že náhrada bola pre rodičov žalovaného určená v sume 3.508,- Kč, keď podľa správy z archívu bola uvedená suma zložená do úschovy;

(8) nie je pravdivé tvrdenie žalovaného, že žalobkyňa ani jej manžel nenamietali proti užívaniu sporného pozemku, pretože na pojednávaní dňa 13.02.2020 žalobkyňa uviedla, že sa problém s užívaním časti pozemku v 90-tych rokoch snažila riešiť s matkou žalovaného a jeho sestrou;

(9) žalovaný ani jeho právni predchodcovia nemohli nadobudnúť vlastnícke právo k spornému pozemku vydržaním, pretože absentuje dobromyseľnosť držby; o dobromyseľnú držbu nemôže ísť, pokiaľ držiteľ vecí od počiatku vedel o skutočnostiach spôsobilých objektívne vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec patrí (rozsudok NS SR sp. zn. 3MCdo/7/2010 zo dňa 31.10.2011); ani dlhodobá držba nehnuteľností bez preukázania skutočnosti, ktorá mohla vyvolať presvedčenie, že sa držiteľ stal jej vlastníkom nepostačuje pre ustálenie splnenia podmienok nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním (rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/12/2010 zo dňa 30.03.2011);

(10) s poukazom na nález ÚS SR sp. zn. III. ÚS 276/2014 zo dňa 09.06.2015 nie je dôvod na spochybňovanie výpovede svedka B. B., pretože žalovaný nepoukázal na žiadny skutočný rozpor alebo vzájomný nesúlad v jeho výpovedi, resp. na rozpor tejto výpovede s inými dôkazmi alebo na vnútornú rozpornosť, či nelogickosť, tiež žalovaný nenavrhol vykonať žiadny dôkaz, ktorý by spochybnil vierohodnosť uvedeného svedka; vykonané dokazovanie svedeckými výpoveďami, listinnými dôkazmi a ohliadkou na mieste samom potvrdilo pravdivosť výpovede svedka; z výpovede svedkov (B., L.), ohliadky na mieste samom a stavebného povolenia zo dňa 19.10.1989 vyplynulo zistenie, že žalovaný realizoval stavbu rodinného domu svojpomocne a základy svojho domu postavil 2 metre od katastrálnej (mapovej) hranice, preto už v roku 1989 musel vedieť, že túto hranicu netvorí sporný pletivový plot; z tohto dôvodu nemohol byť žalovaný dobromyseľný a nemohol nadobudnúť vlastnícke právo k spornému pozemku vydržaním;

(11) predmetom konania nie je náhrada škody za oplotenie; žalovaný je povinný demontovať oplotenie na spornom pozemku, oplotenie tak ostane v jeho vlastníctve a môže ho opätovne postaviť na katastrálnej (mapovej) hranici sporného pozemku;

(12) na predmetný spor nie je možné aplikovať ustanovenie § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka, pretože pletivové oplotenie so stĺpkami nie je samostatnou vecou v zmysle Občianskeho zákonníka ani drobnou stavbou v zmysle stavebného zákona;

(13) argumenty žalovaného o rozpore s dobrými mravmi sú len skutkové domnienky a špekulácie, na preukázanie ktorých neboli predložené žiadne dôkazy; na druhej strane žalovaný sa obsadením časti pozemku žalobkyne s vedomím, že nie je jeho vlastníkom, choval nemorálne;

(14) na základe uvedeného navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu potvrdil.

2.3 Žalobkyňa ani žalovaný sa viac v odvolacom konaní nevyjadřili.

3. Dôkazy vykonané v odvolacom konaní a ich vyhodnotenie (§ 393 ods. 2 prvá veta tretia rubrika C.s.p.).

3.1 V prejednávanej spore nevykonali odvolací súd v odvolacom konaní žiadne dôkazy a pri rozhodovaní bol viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.).

4. Zistený skutkový stav a právne posúdenie veci s prípadným odkazom na ustálenú rozhodovaciu prax (§ 393 ods. 2 prvá veta štvrtá rubrika C.s.p.).

4.1 Krajský súd, funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní žalovaného podľa § 34 C.s.p., preskúmal vec bez potreby nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C.s.p. len v rozsahu odvolania

podľa § 379 C.s.p. a z dôvodov vymedzených v odvolaní podľa § 380 ods. 1 C.s.p. a rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 C.s.p. zmenil, pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na jeho zrušenie.

4.2 Podľa § 388 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

4.3.1 Odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

4.3.2 Pokiaľ v odvolaní žalovaný tvrdil a argumentoval, že na vyhovenie žalobe žalobkyne neboli splnené zákonné podmienky, v tomto smere odvolací súd podané odvolanie žalovaného vyhodnotil ako nedôvodné. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 C.s.p. len formálne zmenil v zmysle doplnenia formulácie výroku rozsudku o vyhovení žalobe, keď obsahovo sa stotožnil so skutkovými závermi napadnutého rozsudku ako aj s právnym posúdením veci zo strany súdu prvej inštancie ohľadne existencie vlastníckeho práva žalobkyne k spornému pozemku, do ktorého žalovaný neoprávnene zasahuje spornou časťou oplotenia, preto z hľadiska obsahu ide o potvrdenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 2 C.s.p.). Zmena napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie má podľa odvolacieho súdu doplnením formulácie, že vypratanie sporného pozemku žalobkyne má žalovaný realizovať odstránením pletivového plota so zabetónovanými stĺpkami zabezpečiť vykonateľnosť napadnutého rozsudku v zmysle jednoznačnosti výroku vo vzťahu k uloženej povinnosti žalovanému.

4.3.3 Pre rozhodnutie odvolacieho súdu o podanom odvolaní bol postačujúci skutkový stav veci, ako ho zistil súd prvej inštancie, z ktorého pri rozhodovaní vychádzal aj odvolací súd (§ 383 C.s.p.); pre rozhodnutie odvolacieho súdu o podanom odvolaní tak nebolo potrebné opakovať ani dopĺňať dokazovanie (§ 384 C.s.p.). Nakoľko odvolací súd pristúpil len k formálnej zmene napadnutého výroku rozsudku súdu prvej inštancie o vyhovení žalobe žalobkyne v zmysle jeho doplnenia (bod 4.3.2 odôvodnenia), z hľadiska obsahu sa po preskúmaní všetkých podstatných odvolacích námietok žalovaného ako aj predchádzajúceho konania spolu s napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie odvolací súd stotožňuje so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie vo vzťahu k vyhovneniu žalobe žalobkyne, v tomto smere si osvojuje dôvody napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie ohľadne preukázania vlastníckeho práva žalobkyne k spornému pozemku a neoprávneného zásahu do vlastníckeho práva žalobkyne zo strany žalovaného sporným oplotením a v zmysle § 387 ods. 2 C.s.p. na tieto v plnom rozsahu poukazuje; na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku a reagujúc na odvolacie dôvody odvolací súd udáva, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktoré aplikoval správne ustanovenie právneho predpisu a súčasne vec správne právne posúdil.

4.3.4 Pokiaľ ide o konkrétnu odvolaciu argumentáciu žalovaného (§ 387 ods. 3 C.s.p.) odvolací súd udáva, že:

(1) súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku neuložil žalovanému povinnosť, ktorej uloženia sa žalobkyňa nedomáhala; z obsahu spisu vyplýva, že po pripustení zmeny žaloby uznesením zo dňa 01.06.2021 sa žalobkyňa proti žalovanému domáhala odstránenia pletivového plota so zabetónovanými stĺpkami, ktorý sa nachádza na pozemku parc. č. H. XXX/XX (zastavaná plocha a nádvorie) o výmere 405 m² vedený na Okresnom úrade Veľký Krtíš, katastrálny odbor, na LV č. XXX pre katastrálne územie E., do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku; súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť vypratať uvedený pozemok žalobkyne; zo skutkových dôvodov žaloby jednoznačne vyplýva, že dôvodom jej podania bolo tvrdenie žalobkyne, že žalovaný (plotom) zaberá pozemok vo vlastníctve žalobkyne; žalovaný s tvrdením žalobkyne nesúhlasil a v konaní sa v podstate bránil tvrdením, že predmetný plot je postavený na pozemku v jeho vlastníctve; z uvedeného je zrejmé, že v prejednávanom spore išlo z hľadiska obsahu o spor o priebeh hranice medzi pozemkom žalobkyne na jednej strane (parc. č. H. XXX/XX na LV č. XXX pre k.ú. E.) a žalovaného na strane druhej (teda, či sa sporné oplotenie nachádza na hranici medzi pozemkami žalobkyne a žalovaného alebo nie), t.j. z hľadiska obsahu išlo o vlastnícky spor; preto vzhľadom na skutočnosť, že podľa skutkových tvrdení sporových strán išlo v prejednávanom spore primárne (obsahovo) o spor o priebeh vlastníckej hranice medzi pozemkom žalobkyne a žalovaného (na vyriešení tohto sporu závisel v konečnom dôsledku výsledok sporu vo veci samej) bolo potrebné pri rozhodovaní zohľadniť, že súdna prax slovenských súdov vo všeobecnosti pripúšťa konanie o určenie hranice medzi pozemkami (v prípade, že ide len o sporný priebeh inak existujúcej hranice medzi pozemkami); ako však už zdôraznil Najvyšší súd

Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 1Cdo/11/1997 zo dňa 26.08.1997 v prípade určenia priebehu hranice medzi susediacimi pozemkami ide vo svojej podstate o určenie, komu z vlastníkov susediacich pozemkov patrí sporná plocha; v tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že na rozdiel od praxe slovenských súdov, české sudy v podstate z totožnej právnej úpravy vyvodili opačný záver a žaloby o určenie priebehu hranice medzi pozemkami nepripúšťajú, pretože podľa ich názoru je aj v tomto prípade potrebné navrhovaný výrok rozhodnutia súdu vo veci samej (petit) formulovať na určenie vlastníckeho práva presne určenej časti pozemku, resp. na vypratanie presne určenej časti pozemku (porovnaj napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/1908/2000 zo dňa 30.05.2002 alebo uznesenia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/2035/2003 zo dňa 29.07.2004 a sp. zn. 22Cdo/2028/2008 zo dňa 02.03.2010); z uvedeného vyplýva, že žaloba o určenie hranice pozemku je vo svojej podstate žalobou na určenie vlastníckeho práva, keď jedným zo základných hmotnoprávných podmienok úspechu v súdnom konaní je preukázanie vlastníckeho práva k pozemku, ktorého sa žaloba týka za predpokladu danosti naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (§ 137 písm. c/ C.s.p.); ďalej podľa súdnej praxe platí, že „vlastnícka žaloba na vydanie alebo vypratanie nehnuteľnosti (rei vindicatio) smeruje proti tomu, kto vlastníkovi vec neoprávnene zadržuje; na jej úspech teda treba preukázať, že žalobca je vlastníkom (prípadne oprávneným držiteľom) veci a že žalovaný vec zadržuje; obrana žalovaného bude spočívať v popieraní týchto podmienok pre vyhovenie žalobe, prípadne i v tvrdení, že zadržávanie veci je oprávnené, lebo mu svedčí právny titul držby (hoci aj domnelý, ak sa nesprávne domnieval, že vec nadobudol riadnym titulom); v právnej teórii i praxi sa v tejto súvislosti hovorí o námietkach proti vlastníckym žalobám; námietkami proti žalobe na vypratanie nehnuteľnosti sa zaoberala aj publikovaná a ustálená judikatúra najvyšších súdnych autorít, napr. pod č. 65/1972 Zbierky rozhodnutí a stanovísk, ktorá v tejto súvislosti uvádza: „Základnou podmienkou úspechu všetkých žalôb vo veciach vlastníckych je preukázanie vlastníckeho práva žalobcu; bez jeho preukázania nie je žalobca aktívne legitimovaný domáhať sa ochrany, ktorá mu ako vlastníkovi prislúcha, pričom dôkaz vlastníctva výpisom z katastra nehnuteľnosti nie je vždy spoľahlivý (§ 70 zák. č. 162/1995 Z. z.); určiť „hranicu“ medzi dvomi pozemkami (parcelami) neznamená iba určenie púhej skutočnosti bez právneho významu, ale v takomto konaní ide vždy (a hlavne) aj o určenie vlastníckeho práva k spornej ploche dotknutého pozemku (parcely); preto zistenie deliacej hranice medzi pozemkami je základným predpokladom správneho posúdenia, či existujúca faktická užívacia hranica, ktorá sa odchyľuje od mapovej hranice, je aj hranicou právnou, napr. v dôsledku vydržania alebo iného právneho dôvodu; samotné mapovanie teda nemôže vytvárať vlastníctvo, ktoré sa nadobúda iba na základe niektorého zo zákonom uznávaného právneho titulu (zmluvou, vydržaním, dedením a pod.); (...) v tomto zmysle by sudy mali hraničné spory riešiť ako predbežné otázky vo vlastníckych sporoch, ktorých podstatou často býva vyriešenie vlastníctva určitej plochy, ktorá je medzi vlastními susediacich nehnuteľností sporná (porovnaj rozhodnutie č. 65/1972, s. 490 Zbierka rozhodnutí a stanovísk); teda aj v rámci vindikačných žalôb, kde žalobca tvrdí, že je vlastníkom pozemku (jeho časti), ktorý užíva sused; podľa citovaného rozhodnutia pôvodná mapová hranica medzi dvomi susediacimi pozemkami sa môže postupom času a následkom najrozličnejších udalostí stať jednak neurčitou, alebo jednak zmenenou, podľa ktorej vlastníci svoje pozemky v minulosti nerušene a v dobrej viere užívali, v dôsledku čoho sa stala obvykle i hranicou vlastníckou bez ohľadu na to, či bola v súlade so správnu mapovou hranicou či nie, a to aj v tom prípade, keď mapová hranica pred vydržaním bola správna; ak teda žalobcovia netvrdili, že žalovaní posunuli existujúcu hranicu, len sa domáhali jej stotožnenia s mapovými podkladmi, teda napádali jej správnosť, nižšie sudy mali náležite zisťovať kto, kedy a na základe čoho vybudoval plot a vysadil stromy medzi spornými pozemkami, a potom zvážiť význam toho, či existujúca hranica v prírode bola prípadne hranicou nerušeného užívania, ktorú účastníci a najmä ich právní predchodcovia rešpektovali ako čiaru správne vymedzujúcu hranicu vlastníctva medzi susedným pozemkom a či tento stav nemá prevážiť proti prípadnému odchýlnemu určeniu hranice znalcom (odborníkom) geometrom iba na základe mapových údajov, ktorých spoľahlivosť (presnosť) treba tiež vždy náležite zvážiť, vzhľadom na prípustnú toleranciu“ (pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/14/2020 zo dňa 24.06.2020); úspech žalobkyne vo veci samej (vypratanie pozemku odstránením oplotenia) preto primárne závisel od skutočnosti, či sa jej podarí preukázať, že sporný plot sa nachádza na pozemku v jej vlastníctve; z tohto hľadiska nie je striktný rozdiel medzi „vypratáním pozemku“ a „odstránením oplotenia“, pretože obidva výroky vystihujú podstatu sporu; v tomto smere odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že vo vzťahu k doslovnej viazanosti súdu formuláciou navrhovaného výroku rozhodnutia súdu vo veci samej (tzv. petit alebo žalobný návrh) Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/12/1999 zo dňa 24.11.1999 riešil otázky týkajúce sa hraníc a rámca prípustnej možnosti súdu upraviť žalobcom naformulovaný petit žaloby; v tomto rozhodnutí najvyšší súd uviedol, že presný a určitý petit (žalobný návrh) je síce pre súd rámcom rozhodovania, z ktorého nesmie vybočiť a ktorý

môže prekročiť len v taxatívne vymedzených prípadoch (v súčasnosti podľa § 216 ods. 2 C.s.p.), to však v plnom rozsahu platí len z hľadiska obsahu petitu a podstaty zmyslu toho, čoho sa žalobca v konaní domáha; v žiadnom prípade to ale neznamená, že by súd pri svojom rozhodovaní bol do najmenších podrobností viazaný výrazovými prostriedkami použitými v texte petitu alebo jeho doslovným znením (vrátane slov alebo slovných spojení) a že by sa prípadnou odlišnou formuláciou výroku svojho rozhodnutia, než zodpovedá doslovnému zneniu petitu, dopúšťal procesnej vady konania; petit žaloby, tak ako ho formuluje žalobca v podanej žalobe alebo neskôr v priebehu konania, je súd povinný posudzovať čisto z hľadiska obsahového (t.j. či je v žalobe dostatočne presne, určito a zrozumiteľne vyjadrené, čo žalobca žiada); súd do svojho rozhodnutia (jeho záhlavia, výroku a odôvodnenia) nemusí prevziať doslovne žalobcom naformulovaný petit žaloby, môže v ňom vykonať také zásahy, ktoré zachovávajú podstatu petitu a nemenia jeho zmysel; pokiaľ to súd rešpektuje, môže svoj výrok (ale aj označenie veci v záhlaví rozhodnutia) naformulovať inak než žalobca v žalobe a môže pri tom použiť nielen odlišné slová, ale aj iné (v porovnaní s petitom nové) údaje, ktoré podľa neho precíznejšie vyjadrujú či presnejšie špecifikujú žalobou uplatnený nárok (rovnako porovnaj aj uznesenie najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/176/2011 zo dňa 24.11.2011); z uvedených dôvodov nemožno súhlasiť so žalovaným, že uložením povinnosti žalovanému vypratať sporný pozemok by súd prvej inštancie nerozhodol o predmete konania (sporu); navyše odvolací súd doplnil napadnutý výrok rozsudku súdu prvej inštancie, čím došlo k jeho spresneniu (bod 4.3.2 odôvodnenia);

(2) žalobkyňa preukázala svoje vlastnícke právo k spornému pozemku parc. č. H. XXX/XX v k.ú. E., jej vlastnícke právo vyplýva z listu vlastníctva (LV č. XXX pre k.ú. E.), pretože žalovaný v spore nepreukázal opak; hodnovernosť zápisu vlastníckeho práva žalobkyne k spornému pozemku na príslušnom liste vlastníctva nebola zo strany žalovaného vyvrátená;

(3) žalovaný nepreukázal svoje vlastnícke právo k časti pozemku žalobkyne (67 m²), do ktorej zasahuje sporným oplotením (ako to vyhodnotil aj súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku);

(4) ani podľa odvolacieho súdu žalovaný nepreukázal pravdivosť svojho tvrdenia, že jeho rodičia (rodičia žalovaného) ako vlastníci pôvodného pozemku parc. č. XXX/X na LV č. XX predali časť o výmere 405 m² odčlenenú geometrickým plánom bývalému „MNV“, pretože z dokazovania vyplynulo, že aj táto časť (okrem iných) bola rodičom žalovaného vyvlastnená rozhodnutím zo dňa 10.09.1986; súčasne nebolo preukázané tvrdenie žalovaného, že časť pozemku o výmere 405 m² prenechali žalovanému rodičia, pretože z dokazovania vyplynulo, že na základe dohody o zriadení práva osobného užívania pozemku č. R II 19/88 zo dňa 18.01.1988 bolo žalovanému zriadené právo osobného užívania k pozemku parc. č. XXX/XX o výmere 405 m² a na základe kúpnej zmluvy zo dňa 07.10.1996 žalovaný od K. E. kúpil pozemok parc. č. XXX/XX o výmere 405 m², pričom obidva pozemky boli predtým predmetom vyvlastnenia od rodičov žalovaného rozhodnutím zo dňa 10.09.1986;

(5) pokiaľ sa žalovaný bránil tvrdením, že rozhodnutie o vyvlastnení zo dňa 10.09.1986 nebolo jeho rodičom doručené, pravdivosť svojho tvrdenia nepreukázal, pričom ho v spore zaťažovalo dôkazné bremeno, pretože s preukázania tejto skutočnosti vyvodzoval pre seba v spore priaznivé dôsledky; nakoľko žalobkyňa v spore preukázala existenciu rozhodnutia o vyvlastnení zo dňa 10.09.1986 ako aj následné správanie žalovaného a iných subjektov, ktoré bezprostredne nadväzovalo na toto rozhodnutie (dohoda o zriadení práva osobného užívania pozemku v prospech žalovaného), na ubránenie sa v spore nepostačuje len samotné tvrdenie žalovaného, že rozhodnutie o vyvlastnení zo dňa 10.09.1986 nebolo jeho rodičom doručené;

(6) neobstojí preto ani argumentácia žalovaného, že sporný plot postavil na pozemku rodičov v roku 1978 alebo 1979, pretože tento právny stav (vlastníctvo rodičov) sa zmenil v dôsledku vyvlastnenia rozhodnutím zo dňa 10.09.1986; za nepreukázanú preto odvolací súd považuje aj argumentáciu žalovaného, že jeho rodičia boli aj po roku 1986 vlastníkmi sporného pozemku, ktorý po ich smrti nadobudol dedením (žalovaný v tomto smere nepredložil žiadne dedičské rozhodnutie);

(7) neobstojí ani tvrdenie žalovaného o pokojnom užívaní sporného pozemku (dobromyseľnej držbe) a vydržaní vlastníckeho práva k nemu; vydržanie je osobitný originárny spôsob nadobudnutia vlastníctva; v prípade splnenia zákonom určených podmienok dochádza k nemu priamo zo zákona a nevyžaduje sa aj rozhodnutie štátneho orgánu; k tomu, aby bolo možné nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním museli byť splnené súčasne (kumulatívne) zákonné predpoklady: a/ nadobúdateľ je oprávneným držiteľom veci alebo práva po celú vydržaciú dobu, b/ nepretržitosť vydržacej doby, ktorou je neprerušovaný stav užívania predmetu vydržania alebo výkonu práva počas zákonom ustanovenej doby, c/ spôsobilý predmet vydržania; predpokladom vydržania je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí; rozlišujúcim znakom medzi držbou oprávnenou a neoprávnenou je teda dobromyseľnosť, resp. nedobromyseľnosť držiteľa, pričom otázku dobromyseľnosti je potrebné posudzovať „so zreteľom na všetky okolnosti“; súdna prax je jednotná v

tom, že posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa, resp. jeho právnych nástupcov; dobromyseľnosť, ako vnútorný psychický stav, je potrebné objektivizovať s prihliadnutím na všetky okolnosti, za ktorých došlo k faktickému nakladaniu s vecou, resp. vykonávaniu práva pre seba; z týchto okolností potom možno usúdiť, či držiteľ mohol, alebo nemohol pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno vzhľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého vyžadovať, rozpoznať (nadobudnúť dôvodné pochybnosti), že mu vec alebo právo skutočne patrí; okolnosťami, ktoré môžu svedčiť pre záver o existencii dobrej viery, sú aj okolnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia práva (právneho titulu), teda tzv. uchopenia sa držby alebo výkonu práva; subjektívny pocit držiteľa, resp. jeho právnych nástupcov, nemôže byť sám osebe podkladom pre vydržanie, ak nie je tento pocit vyvolaný okolnosťami objektívne nasvedčujúcimi oprávnenosti držby veci alebo práva; v dobrej viere je teda držiteľ, ktorý sa domnieva, že mu držaná vec alebo vykonávané právo patrí, aj keď v skutočnosti tomu tak nie je; držiteľ je teda ohľadom existencie svojho práva v omyle, ktorý sa môže vzťahovať k právnym skutočnostiam, k osobám alebo k právnej úprave; základom oprávnenej držby je teda ospravedliteľný omyl; ospravedliteľný je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že myliaci postupoval s obvyklou opatrnosťou, ktorú možno so zreteľom k okolnostiam konkrétneho prípadu požadovať; k naplneniu podmienky dobrej viery nestačí, keď tvrdené „právo“ k nehnuteľnosti bolo dlhodobo vykonávané bez toho, aby vlastník v jeho výkone bránil, prípadne, že bolo vykonávané „od nepamäti“ napríklad aj inými osobami a podobne; z hľadiska prejednávaného sporu by bolo možné o vydržaní vlastníckeho práva k spornému pozemku, pokiaľ by žalovaný, resp. jeho právni predchodcovia po roku 1986 vstúpili do dobromyseľnej držby opierajúcej sa o titul, z ktorej by bolo možno takúto držbu vyvodiť; žiadne takéto tvrdenie (o titule dobromyseľnej držby) žalovaný v spore neprodukoval; súd prvej inštancie správne uzavrel, že splnenie podmienok vydržania vlastníckeho práva k spornému pozemku zo strany žalovaného, resp. jeho právnych predchodcov preukázané nebolo; nie je pritom pravdivé tvrdenie žalovaného, že jeho dobromyseľnosť bola spochybnená len výpoveďou svedka B., pretože na nedostatok dobromyseľnosti poukázal súd prvej inštancie na základe viacerých dôkazov; (8) aplikácia ustanovenia § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka ako tvrdenej prekážky vyhovneniu žalobe neprichádza do úvahy, pretože sporný plot nie je stavbou postavenou na cudzom pozemku; (9) ani odvolací súd nevidí zákonný dôvod na aplikáciu ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka; žalovaný v podstate tvrdil, že z dôvodu nepostavenia stavby na pozemku žalobkyne by bol daný zákonný dôvod na podanie žiadosti o zrušenie vyvlastnenia zo strany jeho rodičov; podľa výsledkov dokazovania predmetom vyvlastnenia od rodičov žalovaného však bola len časť pozemku žalobkyne o výmere 67 m², nebolo preukázané, že aj na zvyšnú časť pozemku (338 m²) sa viazala podmienka zriadenia stavby v stanovenej lehote; navyše nakoľko žalovaný nepreukázal svoje tvrdenie o nedoručení rozhodnutia o vyvlastnení zo dňa 10.09.1986 jeho rodičom, je potrebné vychádzať z ich vedomosti o vyvlastnení a podanie žiadosti o zrušenie vyvlastnenia nebolo preukázané; (10) na základe uvedeného nepovažoval odvolací súd odvoláciu argumentáciu žalovaného za dôvodnú.

5. Podstatné vyjadrenia strán prednesené v konaní na súde prvej inštancie, s ktorými sa v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal súd prvej inštancie (§ 393 ods. 2 prvá veta piata rubrika C.s.p. v spojení s § 387 ods. 3 prvá veta C.s.p.).

5.1 V prejednávanom spore odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie ani v obsahu spisu neidentifikoval žiadne podstatné vyjadrenia strán, s ktorými by sa súd prvej inštancie nevysporiadal.

6. Podstatné tvrdenia strán uvedené v odvolaní (§ 393 ods. 2 prvá veta piata rubrika C.s.p. v spojení s § 387 ods. 3 druhá veta C.s.p.).

6.1 Žalovaný podané odvolanie odôvodnil tým, že napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p.); právne posúdenie veci súdu prvej inštancie ohľadne dôvodnosti podanej žaloby však považuje odvolací súd za správne a podaným odvolaním sa uvedené právne posúdenie veci nepodarilo žalovanému spochybníť (body 4.3.2 až 4.3.4 odôvodnenia).

7. Na základe uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 C.s.p. formálne zmenil v zmysle doplnenia formulácie výroku rozsudku o vyhovnení žalobe, keď obsahovo sa stotožnil so skutkovými závermi napadnutého rozsudku ako aj s právnym posúdením veci zo strany súdu prvej inštancie ohľadne existencie vlastníckeho práva žalobkyne k spornému pozemku, do ktorého

žalovaný neoprávnene zasahuje spornou časťou oplatenia (z hľadiska obsahu ide teda o potvrdenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie).

8. O nároku na náhradu trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie v spojení s § 396 ods. 2 C.s.p., podľa ktorého ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci a v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Nakoľko rozhodnutím odvolacieho súdu konanie v prejednávanej spore končí a súčasne odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie, bol odvolací súd povinný rozhodnúť o nároku na náhradu trov celého konania (t.j. trovách konania pred súdom prvej inštancie ako aj o trovách odvolacieho konania); nebolo potrebné osobitne rozhodovať o zrušení výroku napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie o trovách konania (druhý výrok), pretože tento výrok je odstránený novým rozhodnutím o trovách konania zo strany odvolacieho súdu podľa § 396 ods. 2 C.s.p.; pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania bolo nevyhnutné zobrať do úvahy výsledok celého konania; podľa výsledku konania bola žalobkyňa v spore v plnom rozsahu úspešná a vznikol jej proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu (100 %), preto odvolací súd uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 100 %; z dôvodu vykonateľnosti rozhodnutia o trovách konania formuloval odvolací súd výrok o nároku na náhradu trov konania do povinnosti ich náhrady (porovnaj napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/222/2016 zo dňa 23.03.2017, sp. zn. 6Cdo/57/2017 zo dňa 30.05.2017, sp. zn. 6Cdo/196/2016 zo dňa 22.06.2017 a sp. zn. 7Cdo/123/2016 zo dňa 04.04.2017). O samotnej výške náhrady trov konania žalobkyne rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

9. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania podľa § 127 ods. 1 C.s.p. (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo sa obrátiť na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže súčasne so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 C.s.p. a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.